

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pkf.I.20.415/2026/2. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Barbalics Ügyvédi Iroda (Cím4., ügyintéző: dr. Barbalics István ügyvéd) által képviselt Felperes1 (Cím2) kérelmezőnek – a törvényes képviselő1 elnök által képviselt Alperes1 (Cím3) kérelmezett ellen vagyoni elégtétel megfizetése iránt indított nemperes eljárásban a Debreceni Törvényszék 7.Pk.20.174/2026/10. számú végzése ellen a kérelmező részéről 11. sorszám alatt, a kérelmezett részéről 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

v é g z é s t:

Az ítéltábla a kérelmező Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasítja.

Az ítéltábla a kérelmezett ellenkérelem-változtatását elutasítja, az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét pedig helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezettet, hogy 15 nap alatt fizessen meg kérelmezőnek 26 194 (huszonhatezer-százkilencvennégy) forint másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája az állam javára legkésőbb e végzés meghozatalától számított 60 (hatvan) napon belül 44 772 (negyvennégyezer-hétszázhetvenkét) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket, amelynek során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Megállapítja, hogy 24 744 (huszonnégyezer-hétszáznegyvennégy) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

E végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a kérelmező jogutódként peres fél a jogelődje által eredetileg 2005. június 16-án a település1 Városi Bíróságon előterjesztett fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemmel indult pernek, amely a település2 Járásbíróságon folyt, az elsőfokú bíróság ügyszám1 szám alatt 2008. április 16-án hozott ítéletet. Az ítélet ellen az alperes által bejelentett fellebbezés folytán eljáró kérelmezett per tárgyalását 2008. szeptember 16-án kelt végzéssel felfüggesztette a Rt. „f.a” felszámolási eljárásának jogerős befejezéséig. Az ügyszám2. szám alatt újra indult eljárás annak félbeszakadt, majd a jogutódlás megállapítását követően folyamatban van (a továbbiakban: alapügy).

[2] A kérelmező 1/2 arányban örököse a 2010. január 10-én elhunyt személynek, amely jogutódlás tényét 2025. szeptember 22-én jelentette be az alapügyben eljáró bíróságnak. Ez alapján a 2025. november 21-én (az elsőfokú végzés 3. oldalán a 2021. nyilvánvaló elírás) jogerőre emelkedett végzéssel állapították meg a jogutódlás tényét.

[3] A kérelmező a módosított kérelmében 3 007 600 forint vagyoni elégtétel megfizetésére kérte kötelezni a kérelmezettet az alapügy 2005. június 16. és 2026. január 18. közötti időtartamára. A másodfokú eljárás szempontjából jelentőséggel bíró hivatkozása szerint jogutódként is megilleti a jogelődjének a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Pevtv.) 7. §-ának (1) és (2) bekezdései alapján járó vagyoni elégtétel egésze.

[4] A kérelmezett az elleniratában 395 600 forintot meghaladóan kérte a kérelem elutasítását. Kifejtette: a kérelmező jogutódként érvényesítheti a perbeli jogelődjét az észszerű határidő túllépése folytán arányosan megillető vagyoni elégtételt. A jogelőd halálával az eljárás félbeszakadt, ezért a bíróság nem tehetett az eljárás előrehaladását szolgáló rendelkezést, míg a kérelmező a 2010. június 9. napján kelt hagyatékátadó végzés alapján csupán 2025. szeptember 22. napján kérte a jogutódlása megállapítását, ezért a Pevtv. 15. §-ának (3) bekezdése alapján – a 30 napos türelmi időt követően – a bejelentésig eltelt 5556 nap a kérelmező érdekkörében, általa elhárítható módon szükségtelenül telt el, ezért levonandó a számított időtartamból. Hangsúlyozta továbbá, hogy a jelen eljárásban teljesítendő vagyoni elégtétel összege szempontjából jelentőséggel bírhat, ha a kérelmező a Rt.1 „f.a.” -val szembeni felszámolási eljárással összefüggésben az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) előtt érvényesít igényt.

[5] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett végzéssel kötelezte a kérelmezettet, hogy fizessen meg a kérelmezőnek 1 515 200 forintot és 37 740 forint „perköltséget”, amelyet

meghaladóan elutasította a kérelmet. Kötelezte a kérelmezőt 45 288 forint illeték megfizetésére és megállapította, hogy 45 288 forint eljárási illeték az állam terhén marad.

[6] A végzés jelen másodfokú eljárásban releváns indokolása szerint az alapügy számított pertartama 7520 nap, amelyből 7462 nap a kérelmező szempontjából jogutódként, 57 nap a saját jogán érvényesített időtartam.

[7] Rögzítette, hogy az alapügy felszámolási eljárás befejezéséig történt felfüggesztése alatt a kérelmező jogelődént kívül más felperesek is elhunytak, a kérelmezett a 2024. július 11. napján elhunyt XXIII. rendű felperes halálára tekintettel az eljárás félbeszakadását állapította meg 2025. augusztus 18-án, ezt követően érkezett a kérelmező perbelépési szándékának bejelentése. A kérelmező jogelődjének halálára tekintettel a félbeszakadást az alapügyben nem állapították meg, hanem a jogutódi minőség igazolását követően rögtön a jogutódlásról határoztak. A jogutódlás bejelentésének elmulasztása nem okozta az eljárás elhúzódását, mivel a jogelőd halálának időpontjában a per tárgyalása fel volt függesztve. A felfüggesztés időtartama (amely 2025. május 16-ig tartott) nem vonható le az eljárás számított időtartamából, mivel az a bíróság saját döntésén alapult, az időmúlás a kérelmezett érdekkörébe esett. A felfüggesztés megszüntetését követően a bíróság 2025. május 21-én bocsátott ki felhívást a felpereseknek, amellyel és az arra adott válaszokkal az eljárás érdemben haladt előre, az nem szükségtelen időmúlás, majd a kérelmező jogelődjének halálától függetlenül, más felperes elhunytja miatt állapította meg az eljárás félbeszakadását a kérelmezett, ami nem a kérelmező érdekkörébe esik. Ekként az elleniratban meghatározott 2010. június 9. és 2025. szeptember 22. közötti időtartam levonására a Pevtv. 15. §-ának (3) bekezdése szerint nem volt mód.

[8] A vagyoni elégtétel összecszerűségével kapcsolatban pedig kifejtette: a perrendi szabályok szerint a jogutód a jogelődjének a helyébe lép, ami azt jelenti, hogy a kérelmező – jogelődje jogán és a halál pillanatában anyagi jogi jogutódlással, majd perbeli jogutódlással – az alapper peres fele. A jogutódot eljárásjogi szempontból úgy kell tekinteni, mintha kezdettől fogva ő járt volna el a perben, amiből az is következik, hogy a jogfolytonosnak minősülő jogutódot illeti a vagyoni elégtétel iránti követelés. A kérelmezőt jogutódként a jogelődje után számított vagyoni elégtétel 1/2-e illeti meg, mert bár teljeskörű jogutódnak minősül, ezért a sérelmezett eljárást úgy kell tekinteni, mintha mindvégig ő maga vett volna abban részt, a jogutódok nem jogosultak több összegre, mint a jogelődjük, hanem a napi 400 forint vagyoni elégtétel összesen illeti meg őket (BDT 2023.4700., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.149/2025/2. és Pkf.II.20.313/2025/2.). A kérelmezett által hivatkozott, az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) esetjogával kapcsolatban rámutatott, hogy az EJEB által megítélt igazságos elégtétel összegére részletes, a kártérítés összegét előre is konkrétan meghatározhatóvá, kiszámíthatóvá tévő szabályozás nincs is; az összecszerűség egyedi mérlegelése mellett ezért nem tehető olyan megállapítás, hogy az EJEB kötelezően a jogutódok számától függetlenül azonos mértékű jóvátétel ítélendő meg.

[9] Mindezek miatt a kérelmező jogutódként 7462 napra, saját jogán 57 napra jogosult vagyoni elégtételre. Az ebből adódó pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel

rendelkezett a meg nem fizetett eljárási illeték és a „perköltség” viseléséről, a kérelmező által felszámított ügyvédi munkadíj mérséklésére nem látott indokot.

[10] A kérelmező a fellebbezésben kérte a végzés részbeni megváltoztatását és a vagyoni elégtétel 1 492 400 forinttal és a „perköltség” 37 450 forint + áfa összegre történő felemelését, valamint az eljárási illeték megfizetése alóli mentesítését. Kérte, hogy az ítéltábla keresse meg az Igazságügyi Minisztériumot az Emberi Jogok Európai Egyezménye a továbbiakban: EJE) 6. és 41. cikkeinek az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJE) általi értelmezésével kapcsolatosan abban a kérdésben, hogy a hazai alapügyekben folyamatban lévő bírósági eljárásban a jogelőd fél jogutódként belépő félnek megítéli-e az EJE a nem jogutódokkal azonos mértékű nem vagyoni kártérítést, azaz a jogelőd jogán megillendő kártérítést osztja-e a jogutódok számával, avagy nem. Indítványozta továbbá, hogy az ítéltábla egyedi normakontroll-eljárás keretében forduljon az Alkotmánybírósághoz a Pevtv. szerinti többes jogutódlás esetén alkalmazandó vagyoni elégtétel szabályainak értelmezésével kapcsolatosan.

[11] Előadta, hogy az EJE joggyakorlata szerint a jogutódokat a polgári bírósági eljárásnak a jogelőd által indított eljárás kezdő időpontjától megilleti a jóvátétel. Részletesen vitatta azt a jogalkalmazói megoldást, amely a vagyoni elégtétel összegét megosztja a jogutódok között. Álláspontja szerint ez az értelmezés önellentmondásos: a bíróság döntése szerint a jogutódlást úgy kell tekinteni, mintha a jogutódok mindvégig részt vettek volna az eljárásban. Ha a jogi fikció szerint a jogutódok már a per kezdetétől jelen vannak, akkor logikailag elkerülhetetlen a következtetés, hogy az eljárás elhúzódása az ő személyes jogaikat is sértette a kezdetektől fogva. A bíróság döntése tehát belső logikai ellentmondásban áll: elismeri a jogutódok folyamatos perbeli jelenlétét, de megtagadja tőlük a jogalanyi minőségükből fakadó egyéni elégtételt. Ez a következtetés anyagi jogi analógia, amely idegen az alapjogi kompenzáció természetétől. A vagyoni elégtétel sui generis jogintézmény, amelynél az egyéni alapjogsérelem az irányadó. A jogutódok a jogelőd jogán, az alapügy kezdő időpontjától, alanyi jogon jogosultak az EJE 6. cikke szerinti tisztességes bírósági eljárás megsértése miatti alapjogsérelem esetén érdemi jogvédelmet és méltányos elégtételt kérni az EJE-től. Az elsőfokú bíróság döntése a rá vonatkozó, az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályokat figyelmen kívül hagyta, és így az érintett felek tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét is okozta. Részletesen összehasonlította a vagyoni elégtétel ügyében kialakult magyar és az EJE gyakorlatot, és rámutatott: az előző logikailag hibás érvelése, hogy a nem vagyoni sérelem osztható vagyoni érték, a jogutódlás eljárási fikciója korlátozza a kártérítést, ennek eredménye fix keretösszeg felosztása az alanyok között; addig az utóbbi helyes gyakorlata szerint a nem vagyoni sérelem személyhez kötött és nem osztható, a jogutódlás csak a perbeli állást viszi át, a sérelem mértékét nem limitálja, ennek eredménye fejenkénti értékelés az áldozati status alapján. Utalt arra, hogy a Pócza és mások kontra Magyarország (no. 13353/21.), a KESZO ELIT Bt. és mások kontra Magyarország (no. 27524/23.), a Gyöngyvér Antalné és mások kontra Magyarország (no. 11193/21.), a Horváth Katalin és mások kontra Magyarország (no. 60912/21.), a Kormos Lajos és mások kontra Magyarország (no. 19380/21.), a Zsifkovics István és mások kontra Magyarország (no. 25717/21.) ítéletekben az EJE több jogutód részére személyenként ugyanakkora összegű kártérítést állapított meg és az elsőfokú végzéssel ellentétben nem osztotta meg annak mértékét.

[12] A kérelmezett fellebbezésében kérte a végzés (részbeni) megváltoztatásával a vagyoni elégtétel megfizetése iránti igény alapjául szolgáló időtartamot csökkenteni 5794 nappal, és a vagyoni elégtétel fizetési kötelezettségét 1726 napban meghatározni. Másodlagosan kérte a vagyoni elégtétel iránti igény alapjául szolgáló időtartamot 5556 nappal csökkentve 1964 napban meghatározni.

[13] Nem vitatta azt a bírósági gyakorlatot, miszerint a jogutódot eljárásjogi szempontból úgy kell tekinteni, mintha kezdettől fogva ő járt volna el a perben, azonban hivatkozott arra a fellebbezés II. pontjában (amely azonban ténylegesen az elsődleges fellebbezési kérelemhez kapcsolódó indokolás), hogy 2010. január 10. és 2025. november 21. között nem volt olyan fél, akinek az alapvető joga sérülhetett volna. Azon időszakban, amikor a peres eljárásban a jogelőd már nem vett részt, de a jogutód még nem kapcsolódott be, az alapjogi jogsértés nem valósulhatott meg, tekintettel arra, hogy a perbeli pozíció üres volt, ekként nem volt olyan személy, akinek az alapjoga ezen időszak alatt sérült.

[14] Másodlagos fellebbezési kérelme szerint az eljárás számított időtartamából a Pevtv. 15. §-ának (3) bekezdése alapján le kell vonni a hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedését követő 30 napos türelmi időt követően a jogutódlás bejelentéséig eltelt 5556 napot, mivel az a jogutód érdekkörében, általa elhárítható módon szükségtelenül telt el. Az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az eljárás felfüggesztése megelőzné annak félbeszakadását és ekként a kérelmezőnek a jogutódlás késedelmes bejelentéséből származó felelőssége ne lenne megállapítható. Az eljárás a jogutód perbelépéséig félbeszakad, a félbeszakadás tartama alatt tett minden bírói intézkedés hatálytalan, az eljárás csak akkor folytatható, ha a jogutód perbelépési szándékát bejelenti. Az eljárás további sorsának rendezése ekként a jogutód rendelkezésétől függött, amely bejelentésnek az eljárásjogi rendelkezések alapján meg kellett előznie a bíróság további cselekményeit, ami megalapozza a kérelmező érdekkörében felmerült okot. Nem lehetséges annak utólagos bizonyítása és alátámasztása a felek részéről, hogy mit tett volna a bíróság, ha a jogutódlási igényét a kérelmező 2010-ben megtette volna, ugyanakkor az megállapítható, hogy az eljárás félbeszakadás folytán állt; a kérelmezett jogutódlásának megállapításáig a bíróság semmilyen hatályos, pert előbbre vivő eljárási cselekményt nem tehetett. A jogutódlás bejelentésének aktív, tevőleges magatartása lehetőséget és alapot adhatott az eljárás folytatására. Nem tartozhat a bíróság érdekkörébe az időmúlás, mert ennek hiányában eljárási cselekményt nem foganatosíthatott.

[15] A kérelmező a kérelmezett fellebbezésére tett észrevételben kérte a kérelmezett fellebbezésnek elutasítását (helyesen az elsőfokú végzés helybenhagyását a kérelmező fellebbezésével érintett körben) és a kérelmezett 20 625 forint+áfa „perköltségben” való marasztalását. Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság a kérelmezett fellebbezésével érintett körben a helyesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetésre jutott. Hangsúlyozta, hogy nem a kérelmező terhére eső mulasztás, ha az alapügyben eljáró bíróság elmulasztotta a félbeszakadás fellebbezhető végzéssel való megállapítását.

[16] A kérelmezett a kérelmező fellebbezésére nem tett észrevételt.

[17] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 131. §-ának (1) bekezdése és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. §-ának (1) bekezdése értelmében a bíróság az Alkotmánybíróságnak a jogszabály, jogszabályi rendelkezés, közjogi szervezetszabályozó eszköz vagy jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló eljárását kezdeményezheti. Az ítéltábla azonban nem észlelte, hogy a vonatkozó jogszabályi rendelkezések az Alaptörvénybe ütköznek. Ezzel szemben – az alább részletezettek szerint – meg tudta határozni a vagyoni elégtételre való jogosultság vonatkozásában a jogutódlás következményeit a jogintézmény rendeltetése, a jogalkotói célok és az EJEB gyakorlata alapján, erre tekintettel alaptalannak találta a kérelmező Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmét, ezért azt elutasította [Pp. 131. §-ának (4) bekezdése], érdemben bírálta el a fellebbezéseket, és azokat megalapozatlannak találta.

[18] Az ítéltáblának meg kellett határoznia a kérelmezett által benyújtott fellebbezés érdemben elbírálgató tartalmát is. A kérelmezett az elsőfokú eljárásban benyújtott ellenirátában 395 600 forintot meghaladóan kérte a kérelem elutasítását (összesen 5556 nap levonását indítványozta), ugyanakkor elsődleges fellebbezési kérelmében ettől eltérően már 5794 nap levonását kérte (azaz a fellebbezésben az általa fizetendő vagyoni elégtétel összegét tartalma szerint 345 200 forint összegben ismerte el, és azt meghaladó részben kérte elutasítani). A kérelmező az elsődleges fellebbezési kérelmében előadottakról azonban már az elsőfokú végzés meghozatala előtt is tudomással bírt, a Pp. 373. §-ának (2) és (3) bekezdéseiben foglalt feltételek hiánya miatt e tény- és jogállításait a fellebbezésében már terjeszthette elő, ezért az ítéltábla figyelmen kívül hagyta a meg nem engedett új tényállításokat [Pp. 364. §-a, 214. §-ának (5) bekezdése] és elutasította a meg nem engedett ellenkérelem-változtatást [Pp. 373. §-ának (1) bekezdése], amely folytán az elsődleges fellebbezési kérelem alkalmatlanná vált az érdemi elbírálásra. A kérelmezett továbbá ellenirátában 1978 nap vonatkozásában ismerte el a kérelmező vagyoni elégtételre való jogosultságát, míg másodlagos fellebbezésében – anélkül, hogy ennek bármilyen indokát adta volna – már csak 1964 napra ismerte el az igényét, amely ellenkérelem-változtatás a Pp. 373. §-ának (1) bekezdése szerint szintén elutasítandó volt.

[19] A Pp. 370. §-ának (1) bekezdése szerint az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzést a fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül, figyelemmel az ellenkérelem-változtatás elutasítására is nem érintette a kérelmezettet 395 600 forint megfizetésére kötelező rendelkezését.

[20] A kérelmező fellebbezésével összefüggésben az ítéltábla hangsúlyozza, hogy már számos alkalommal foglalkozott a vagyoni elégtételhez való jogosultsággal és az ahhoz kapcsolódó jogutódlással (pl. Pkf.II.20.142/2026/2. számú végzés). Ennek kapcsán

következetes és állandó értelmezést alkalmazott, amely során nem került ellentétbe a nem vagyoni sérelmek kompenzálását érintő bírósági gyakorlattal, valamint az észszerű idő sérelmének kompenzálásával kapcsolatos hazai alkotmánybírósági és EJEB-gyakorlattal sem. Hangsúlyozza, hogy észszerű időn belüli eljáráshoz való jog nem minősül személyiségi jognak, annak megsértése alapjogi sérelem, amely miatti bírósági eljárás kezdeményezése nem a sérelmet elszenvedett személyéhez kötött. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:54. §-ának (1) bekezdésén alapuló személyiségi jogok akár élők közötti, akár halál esetére szóló jogutódlásának kizártságával ezen alapjogi sérelem esetén nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely szerint az ezen alapuló igények személyhez kötődnek, ezért egyébként is az élők közötti és a halál esetére szóló anyagi jogi jogutódlás sem kizárt.

[21] A Pevtv. 7. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy vagyoni elégtétel jár a félnek, ha a bírósági eljárás észszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő alapvető joga sérül. A vagyoni elégtételhez való jog alapja, hogy az eljárás figyelembe vehető időtartama meghaladja a törvényben meghatározott észszerű időtartamot és annak érvényesítésére a fél jogosult. A törvényi rendelkezésekből egyértelműen következik, hogy amennyiben valamelyik fél a perbe annak későbbi szakaszában lép be, azonban a per figyelembe vehető időtartama meghaladja annak észszerű időtartamát, úgy vagyoni igény érvényesítésére válik jogosulttá, függetlenül attól, hogy a perbeli részvételét követő időszak önmagában nem haladja meg a törvényi észszerű időtartamot.

[22] A vagyoni elégtétel intézményét a jogalkotó az EJEB Gázsó kontra Magyarország ügyben meghozott ítéletében foglalt felhívás alapján, az Emberi Jogok Európai Egyezményének 13. cikkében foglalt követelmény teljesítése érdekében vezette be a jogrendszerbe. Mivel a jogintézmény bevezetésére az Emberi Jogok Európai Egyezményének végrehajtása érdekében került sor, ezért a törvény alkalmazása során figyelemmel kell lenni az EJEB gyakorlatára is. Ugyanakkor a hatékony nemzeti szabályozás a tisztességes eljárás követelményének érvényesülése érdekében egymástól eltérő is lehet: az EJEB a Szaxon kontra Magyarország ügyben (no.54421/21.) a Pevtv. szabályozását és kialakított gyakorlatát kellően hatékonnak találta.

[23] Helyesen vette alapul az elsőfokú bíróság, hogy a jogutód a perből elbocsátott jogelődjének helyébe lép; a jogelőd elbocsátásáig végzett perbeli cselekmények és az addig meghozott bírói határozatok vele szemben is hatályosak [az alapperben alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 62. §-ának (3) bekezdése]. A perrendtartás a jogutódot eljárásjogi szempontból úgy tekinti, mintha kezdettől fogva ő járt volna el a perben, a jogutódlással a perben a teljes körű jogfolytonosságot kívánja biztosítani. Mindebből következően a vagyoni elégtétel iráni követelés – eltérő törvényi rendelkezés vagy a felek eltérő megállapodása hiányában – a jogfolytonosnak minősülő jogutódot illeti meg a Pevtv. alapján számítandó, vagyoni elégtétel alapjául szolgáló teljes időtartamra. Ezért a kérelmező érvényesíthette a perbeli jogelődjének perbeli részvételére eső időtartamára is a vagyoni elégtételt, de nem azért, mert a vagyoni elégtétel iráni követelés tekintetében következett be – anyagi jogi – jogutódlás, hiszen a jogelődöt ilyen követelés a halála időpontjában nem is illette meg, hanem azért, mert az eljárásjogi, teljes körű jogutódlás folytán úgy kell tekinteni, mintha az eljárásban mindvégig maga a kérelmező vett volna részt (pl. BDT2023. 4700). Ez alóli kivétel, hogy ha a jogutód

nem lép a jogelőd helyébe, mert a perből nem bocsátják el, így nem következik be teljes alanycsere, úgy a jogutód csak a perbelépésétől jogosult vagyoni elégtételre (Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.101/2024/2. számú végzése).

[24] A bírói gyakorlat abban is állást foglalt, hogy az eljárási többes jogutódlás esetén – az előzőek szerint nem vitatva, hogy a jogutód perbeli részvételétől az észszerű idő megsértése a saját sérelme – a jogelődöt megillető vagyoni elégtétel a jogutódokat együttesen vagy egészében külön személyenként illeti meg, utóbbi esetben voltaképpen megtöbbszörözve a vagyoni elégtétel összegét. A Pevtv. a jogutódlás tekintetében semmilyen szabályt nem tartalmaz, ezért több jogutódot megillető vagyoni elégtételre jogosultság meghatározása során a bíróságoknak tekintettel kellett lenni az Alaptörvény 28. cikkéből és a Pevtv. 9. §-a (4) bekezdésének utaló szabálya értelmében a Pp. Preambulumából is következő iránymutatásokra, különösen a magánjogi jogviták tisztességes eljárás elvén nyugvó rendezésének és az anyagi jogok hatékony érvényre juttatásának az elismert céljára. Ennek során kiemelten kellett értékelni, hogy a jogalkotó a vagyoni elégtételt az igazságszolgáltatási tevékenység hatékonyságának ösztönzése, a polgári peres eljárások elhúzódásával szembeni hatékony jogorvoslat megteremtése céljából vezette be és egy olyan modellt alkotott, amely számszerűsíthetően az eljárás időtartamához és a jogosultak perbeli részvételéhez kapcsolta annak mértékét.

[25] A kérelmező jogelődje pedig napi 400 forint vagyoni elégtételre és nem napi 2 x 400 forint vagyoni elégtételre vált jogosulttá a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel mértékéről és a kifizetendő összeg számításának szabályairól szóló 372/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. §-ának (2) bekezdése alapján. A jogutód kérelmező észszerű időn belüli befejezéshez való joga a személyében csak akkortól érvényesülhetett, hogy félként a perben részt vesz, azt megelőzően csak a jogelődje perbeli részvétele miatt lett jogosult vagyoni elégtételre. Az alapjogi sérelem ugyan nem osztható, azonban ezt a sérelmet a perbe lépéséig nem a kérelmező, hanem a jogelődje szenvedte el, azaz erre az időre nem az ő jogsérelmét kell kompenzálni, hanem a jogutódlás folytán vált jogosulttá a jogelődjének erre az időre járó vagyoni elégtételére. Az a jogkövetkezmény, hogy az eljárásjogi jogutódlás folytán úgy kellett tekinteni, mintha az eljárásban mindvégig részt vett volna, nem eredményezheti, hogy több vagyoni elégtételre lenne jogosult, mint amely jogelődjét összesen megillette volna. Az ellenkező értelmezés ahhoz a nyilvánvalóan nem támogatható helyzethez vezetne, hogy az eljárás elhúzódásáért felelős bíróság fizetési kötelezettsége nem attól függene, hogy hány fél részére okozott sérelmet, hanem hogy a sérelmet szenvedett félnek hány jogutódja van. Ha a perben részt vett félnek több jogutódja van, akkor az egyes jogutódok a perbelépésük engedélyezéséig nem a jogelődjüket megillető vagyoni elégtétel egészére, hanem erre az időszakra együttesen jogosultak arra a vagyoni elégtételre, amely jogelődjüket összesen megillette volna. A jogutódlás nem eredményezheti a jogszabály szerint járó vagyoni elégtétel megsokszorozódását (pl. Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.313/2025/2. és Pkf.II.20.125/2026/2. számú végzései).

[26] Nem mond ennek ellen az EJEH hivatkozott gyakorlata sem. Ahogyan azt az elsőfokú bíróság is utalt rá: az EJEH által megítélt igazságos elégtétel összegére részletes, a kártérítés összegét előre is konkrétan meghatározhatóvá, kiszámíthatóvá tévő szabályozás

nincs is, még annak figyelembevételével sem, hogy a bíróság törekszik a kártérítés összegére standardizált szabályok kialakítására. Az összegszerűség egyedi mérlegelése mellett ezért nem tehető olyan megállapítás, hogy az EJEK kötelezően a jogutódok számától függetlenül azonos mértékű jóvátétel ítélendő meg. A fellebbezéshez a kérelmező által csatolt, az Igazságügyi Minisztérium által V/72/3/2026. szám alatti válaszlévélben is hangsúlyozta, hogy ezen kérdéskörben sem az Emberi Jogok Európai Egyezményében, sem az EJEK eljárási szabályzatában nincs előírás, az EJEK az eset sajátosságai alapján mérlegel: egyes ügyekben valóban minden örökösnek a teljes alapösszeg megfizetéséről dönt, míg például a Kiss és mások kontra Magyarország ügyben (11468/24. szám alatti kérelem) Hajdú József örökösei részére együttes 9100 euró megfizetéséről rendelkezett. A jelen eljárásban irányadó Korm. rendelet 1. §-ának (2) bekezdése az egy fél viszonylatában megítélhető vagyoni elégtétel napi összegét 400 forintban szabályozza, azaz nem az EJEK gyakorlatában jelentkező mérlegeléstől teszi függővé.

[27] A Pevtv. alapján megítélt vagyoni elégtétel összege ezért a figyelembe vehető napok számának és a Korm. rendeletben meghatározott konkrét napi tételnek a szorzata; ekként utóbbi esetben határozható meg egyértelműen, hogy a jogelődöt milyen mértékű vagyoni elégtétel illetné meg. Nem következik ellenkező eredmény a hivatkozott alkotmánybírósági gyakorlatból sem. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljárás követelményét és ezzel kapcsolatban a bíróságokra irányadó értelmezési követelményeket elemezte, de nem érintette a jogutódlás kérdéskörét.

[28] Az ítéltábla a teljesség kedvéért rögzíti, hogy a kérelmező érvelésének elfogadása oda vezetne, hogy egy az alapügyben érintett fél pl. az ügy befejezését közvetlenül megelőző engedményezéssel korlátlan számban maga jogosíthatna fel bárkit a teljes vagyoni elégtétel követelésére.

[29] A kérelmező mindezek megítéléséhez alaptalanul kérte azt is, hogy az ítéltábla keresse meg az Igazságügyi Minisztériumot az EJEK gyakorlatának mikénti értelmezése érdekében. A fellebbező fél kötelezettsége ugyanis a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének b) és d) pontjai alapján, hogy a fellebbezésben feltüntesse a kért felülbírálat okát és azt az anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést, amelyre a fellebbezését alapítja; ezek alapján pedig a félnek – és nem például az Igazságügyi Minisztériumnak – kell feltüntetnie a fellebbezés alapjául szolgáló jogi érvelést. Emellett a bíróság egyébként sem háríthatja át valamely jogszabály értelmezését (Alaptörvény 28. cikke) egy közigazgatási szervre.

[30] A kérelmezett fellebbezésével összefüggésben pedig az ítéltábla az alábbiakat hangsúlyozza.

[31] A perrendtartás a jogutódot eljárásjogi szempontból úgy tekinti, mintha kezdettől fogva ő járt volna el a perben, a jogutódlással a perben a teljes körű jogfolytonosságot kívánja biztosítani. Mindebből következően a vagyoni elégtétel iránti követelés – eltérő törvényi

rendelkezés vagy a felek eltérő megállapodása hiányában – a jogfolytonosnak minősülő jogutódot illeti meg a Pevtv. alapján számítandó, vagyoni elégtétel alapjául szolgáló teljes időtartamra, mivel az eljárásjogi, teljes körű jogutódlás folytán úgy kell tekinteni, mintha az eljárásban mindvégig maga a kérelmező vett volna részt. (BDT2023. 4700.)

[32] Az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül mellőzte az 5556 nap levonását. Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban, hogy ezzel összefüggésben annak van jelentősége, miszerint a kérelmezett a per tárgyalását 2008. szeptember 25. napján felfüggesztette, amelyre tekintettel az eljárás előrehaladását szolgáló perbeli cselekményeket egyébként sem végzett. Ahogyan az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette: önmagában nem ad alapot a vagyoni elégtétel alapjául szolgáló időtartamból történő levonásra az, ha a kérelmező a perben az eljárási kötelezettségeit nem teljesítette, erre csak akkor van lehetőség, ha kifejezetten ebből kötelezettségszegésből következően – és nem más okokból is – telt el szükségtelenül a figyelmen kívül hagyni kért időtartam (Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.155/2023/2., Pkf.II.20.041/2025/3.) A jogelőd halálának időpontjában azonban az alapügy a felszámolási eljárásra tekintettel elrendelt felfüggesztés miatt nem haladt előre; annak időtartama alatt joghatályos cselekmények nem folyhattak, ezért addig nem az eljárási bíróság által meg sem állapított félbeszakadás vagy a félbeszakadás oka bejelentésének elmaradása okozta az eljárás elhúzódását. A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben az elsőfokú bíróság nem azt állapította meg, hogy a bíróság döntésétől függő felfüggesztés megelőzné a jogszabályn alapuló félbeszakadását az eljárásnak, csupán az alapügy tényállása alapján rögzítette, hogy a kérelmezett eljárása a jogelőd halálától független okból egyébként sem haladt előre; így a kérelmező mulasztása már nem okozhatott további szükségtelen időmúlást. Az alapügyben eljárási bíróság pervezetésének megfelelése, az eljárási szabályok betartása jelen nemperes eljárás keretei között nem vizsgálható; mint ahogyan az sem, hogy milyen eljárást követett volna a kérelmezett, ha a felfüggesztés tartama alatt a kérelmező bejelentette a jogutódlást. Nem alapozhatja meg a kérelmezett által indítványozott időtartam levonását az a semmilyen módon alá nem támasztott feltételezés, hogy a jogutódlásnak a felfüggesztés alatt történő bejelentése esetén az eljárási bíróság a felfüggesztés megszüntetéséről és az eljárás félbeszakadásáról, majd a jogutódlás megállapítását követően a per érdemi tárgyalásáról rendelkezett volna.

[33] Azt ugyan általában lehet vizsgálni, hogy az eljárás felfüggesztést követő folytatása és a jogutódlás bejelentése közötti időszak a késedelmes bejelentés folytán megalapozhatja-e a levonást, mivel ebben az időszakban a bíróság már joghatályos cselekményeket tehetett. A bírói gyakorlat elfogadja, hogy amikor a fél már abba a helyzetbe kerül, hogy lehetősége van a jogutód perbevonására, és ezt nem teszi meg, az addigi idő szükségtelenül eltelt időnek minősül. (Pécsi Ítéltábla Pkf.IV.25.040/2026/3.) Jelen esetben azonban a kérelmezett 2025. május 17-én iktatta új számra az ügyet, de már a kérelmező bejelentését megelőzően más felperes elhunytára tekintettel az eljárás félbeszakadását állapította meg, ebből következően a jelen kérelmező bejelentésének késedelme az eljárás előrehaladását nem befolyásolta, nem okozott szükségtelen időmúlást.

[34] Mindezek miatt az ítéltábla helyben hagyta az elsőfokú bíróság végzését a Pp. 389. §-a szerint alkalmazandó 383. §-ának (2) bekezdése alapján.

[35] A kérelmező fellebbezése nem vezetett eredményre, azonban a kérelmezett arra észrevételt nem tett másodfokú eljárási költséget nem számított fel, ezért arról nem kellett rendelkezni.

[36] A kérelmezett fellebbezése sem volt eredményes, ezért a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az ítéltábla a kérelmezettet a kérelmező javára a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII.9.) IM rendelet 3. §-a (1) bekezdésének a) pontja, (3) és (4) bekezdései alapján a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése szerint felszámított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú költsége megfizetésére.

[37] A másodfokú eljárásban pervesztes kérelmező a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján köteles viselni az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési illetéket. Az ennek megfizetésére vonatkozó rendelkezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 78. §-ának (4) bekezdésén, valamint a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (2a) bekezdésein alapul. A kérelmezett fellebbezésével felmerült illeték a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése értelmében a kérelmezett személyes illetékmentességére tekintettel az állam terhén marad.

Debrecen, 2026. július 14.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró